

Изясняването на проблема за историзма на хайдушкия фолклор е възможно само във връзка с изясняването на историзма на юнашките и историческите песни и предания, относно които са направени поредица от изследвания в многостранен аспект.⁴⁴ А съвсем логично е неговото разглеждане да се осъществява в контекста на голямата тема фолклор и история, която е била винаги в центъра на вниманието на фолклористите и продължава да е обект на дискусии.⁴⁵

При поставянето на преден план взаимоотношенията хайдушки фолклор и история задължително трябва да се има предвид, че проблемът за историзма не е само проблем на горните слоеве, но и въпрос за изследването на архаичните основи на епиката,⁴⁶ защото фолклорните произведения с историко-героична тематика, колкото и да са се отдалечили от епохата на своето раждане, носят родилните петна на древността и новото историческо съдържание не успява изцяло да измести старото и най-често го превръща във форма на новото съдържание по-плътено обвързано с мита или с наличие на следи, които загатват за архаично минало.⁴⁷ Този процес говори за съществуването на специфично взаимодействие между мит и история във фолклора - важен акцент, който също има своето място във фолклористичните изследвания.⁴⁸

От направения преглед на изследваните проблеми относно хайдушкия фолклор е ясно, че изследователският интерес към него е многостранен и разнопосочен. Засегнати са много и различни въпроси, изясняващи особеностите предимно на хайдушките песни като исторически песенен жанр. Но трябва също да се подчертае, и това добре пролича от направения преглед, че тези изследвания са посветени на отделни проблеми като основни, а в контекста на тезата им се поставят и други въпроси. Сполучлив опит за цялостно изследване преди всичко на хайдушките песни, насочено едновременно към по-широк кръг идеи и разглеждането им в един общ контекст представлява трудът на Н. Ненов за потеклото и